

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

11. april 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 469 (Alm. del) af 13. marts 2019 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Mener finansministeren, det er en realistisk antagelse for udviklingen i efterspørgslen på sundhedsydelse, når man undlader at lægge en såkaldt mervækst ind i de mellemfristede fremskrivninger af sundhedsudgifterne til at dække stigende efterspørgsel på sundhedsydelse samt nye, dyre behandlinger og medicin?

Svar

Finansministeriet kan ikke genkende udlægningen i den artikel – ”*Et kig i krystalkuglen: Pengene passer ikke! Hvad gør vi så*”, *Ugeskrift for læger*, 6. februar 2019 – som spørgeren formodes at henvide til, om at der ”I *Finansministeriets og DREAM-gruppens fremskrivninger af sundhedsudgifterne samles antagelser om, hvordan fremtidens sundhedsvæsen udvikler sig*”.

Finansministeriet udarbejder ikke prognoser for de fremtidige sundhedsudgifter eller andre underkomponenter af det offentlige forbrug, men indarbejder derimod politiske beslutninger og beregningstekniske antagelser for det samlede offentlige forbrug. Finansministeriet anvender som input i de langsigtede fremskrivninger et såkaldt demografisk træk, som er en mekanisk beregning baseret på befolkningsudviklingen og historiske enhedsudgifter til offentligt forbrug, herunder udgifter til sundhed (inkl. en korrektion for udskudte terminale udgifter, når dødeligheden i en given aldersgruppe falder, dvs. delvis sund aldring), *jf. boks 1*.

Ovenstående skal ses i sammenhæng med, at finanspolitikken ikke planlægges mekanisk ud fra hverken det såkaldte demografiske træk eller ud fra forudsætninger om en ”mervækst” eller ”mindrevækst” på et givet område, men tværtimod ud fra politiske prioriteringer inden for ansvarlige finanspolitiske rammer. I ”*Et kig i krystalkuglen: Pengene passer ikke! Hvad gør vi så*” skriver Jakob Kjellberg og Anna Kolle-rup Iversen således også, at ”*Det er langt ben ad vejen en politisk diskussion, hvor mange penge, der skal sættes af til sundhedsvæsenet for at sikre en tidsvarende udvikling af vores sundhedsvæsen*”.

Finanspolitikken tilrettelægges konkret inden for den mellemfristede planlægningshorisont frem mod 2025. Inden for den mellemfristede planlægningshorisont fastlægges finanspolitikken på baggrund af politiske prioriteringer og mål mv.

Frem mod 2025 er der et finanspolitisk råderum på 24½ mia. kr. målt i forhold til niveauet i 2019 baseret på den seneste fremskrivning i Danmarks Konvergensprogram 2019. Det er et politisk valg, hvordan det finanspolitiske råderum disponeres. Der tages hvert år stilling til, hvordan midlerne bedst anvendes. Eventuel mervækst i udgifter på et eller flere områder vil overordnet, og i fravær af ny finansiering, skulle modsvares af mindrevækst på andre områder. Det demografiske træk er en mekanisk beregning og ikke udgifter, der automatisk skal afholdes eller findes konkret finansiering til.

I Finansministeriets langsigtede fremskrivninger følger de offentlige udgifter og indtægter beregningstekniske principper efter den mellemfristede planlægningshorisont, dvs. fra 2026 og frem, med henblik på at vurdere om den politik, der planlægges frem mod 2025 kan videreføres uden at den offentlige gæld stiger uholdbart.

Det betyder bl.a., at skatte- og afgiftsbelastningen fastholdes uændret og de offentlige udgifter til forbrug fremskrives ud fra, at udgifterne pr. bruger følger lønudviklingen samt at brugergrundlaget følger det samlede demografiske træk. Finansministeriets langsigtede fremskrivninger er således ikke en prognose for, hvordan dansk økonomi forventes at udvikle sig, men derimod en teknisk fremskrivning, hvor økonomien antages at udvikle sig efter beregningstekniske principper.

Væksten i det demografiske træk indgår som et blandt mange input i de langsigtede fremskrivninger, og opgøres på linje med de øvrige dele af fremskrivningerne efter en række mekaniske beregningstekniske principper. Opgørelsen tager bl.a. udgangspunkt i historiske gennemsnitlige reale enhedsudgifter pr. bruger, og tager ikke højde for mulighederne for produktivitetsvækst i den offentlige sektor eller for, at de marginale udgifter kan afvige fra de gennemsnitlige udgifter. Udgifterne kan desuden være udtryk for forskelle i lokale politiske prioriteringer, ressourceanvendelse og udgiftsstyring. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke udtryk for konkrete udgifter, der skal finansieres, hverken i enkelte år, på tværs af sektorer eller på særskilte udgiftsområder, herunder sundhedsvæsenet, *jf. boks 1 for yderligere uddybning*. Netop på baggrund af sådanne forbehold tages der årligt aktivt stilling til udgiftsbehov og prioriteringer i finanspolitikken.

Baggrunden for Finansministeriets langsigtede fremskrivninger er således at vurdere, om der efterlades en regning til kommende generationer – eller om den politik, der aktuelt planlægges – kan videreføres på langt sigt. Såfremt kommende generationer ønsker ændrede prioriteringer eller en ændret udgiftsfordeling (dvs. en anden politik), så vil disse generationer skulle prioritere dette helt på linje med normal finanspolitisk planlægning.

Boks 1

Uddybende om Finansministeriets beregninger af det demografiske træk

Væksten i det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, som anvendes som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning i de økonomiske fremskrivninger efter den mellemfristede planlægningshorisont. Det mekanisk beregnede demografiske træk opgør hvor meget ressourceanvendelsen til det samlede offentlige forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med senest tilgængelige oplysninger for det samlede offentlige forbrug i nationalregnskabet, dog med en korrektion for udskudte terminale udgifter, når dødeligheden i en given aldersgruppe falder, dvs. delvis sund aldring.

Opgørelsen af det demografiske træk anvendes som nævnt primært som et input i finansministeriets langsigtede fremskrivninger af dansk økonomi. Opgørelsen er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke på særskilte udgiftsområder eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Opgørelsen af det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivetsforbedringer i den offentlige sektor.

Der tages desuden ikke højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister